

LUNDS UNIVERSITET
Språk- och Litteraturcentrum
Handledare: Michael Schoenhals

KANDIDATUPPSATS
Kinesiska: KINK11
VT 2013

KINA OCH TECKNEN

En studie av de kinesiska tecknens historiska, nutida och framtida roll

Alicia Rempler

Abstract

The Chinese characters are one of the world's oldest scripts still in use today. They developed from inscriptions on animal bones into standardised logograms, to ultimately become the simplified characters used in China today. Throughout the history, written Chinese has served as a unifying force, bringing the various linguistic groups within China together. Thanks to the continuous use of characters, the Chinese have a close tie to their ancient history. However, the Chinese characters have been criticised by linguists for being too numerous, complex in shape and difficult to learn. They have also struggled for their survival in the computerised era, since computer scientists have had great difficulties with using the characters as a programming language, and would prefer to see them eliminated. Along with China's globalisation and modernisation, English has spread throughout the country, serving as a potential threat to the Chinese characters and language. This essay deals with the function of the characters in China historically and present, and discusses what may happen to them in the future.

摘要

中国汉字是世界上最古老的，并且仍然在使用的文字之一。汉字从甲骨文起源，变成如今的简体汉字。历史上，汉字统一了中国的不同语言和各种民族。多亏于中国文字历史的连贯性，中国人与他们的古代历史非常亲近。不过汉字却有些苦恼的问题。它们受到语言学家的批评，说汉字太多，笔划太复杂，让文字很难学。电子化时代，中文慢慢发现自己在斗争生存，因为他的复杂性质，所以电脑编程员想把汉字完全丢弃。随着全球化，现代化，英文在中国传播越来越普及，有可能威胁到汉字和汉语的生存。汉字威胁灭亡，但是由于历史价值和人民的爱情是继续使用的。这篇论文论述现今中国的汉字地位，也论述汉字的未来。

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställning.....	4
1.2 Disposition	4
1.3 Källor.....	4
1.4 Begrepp	5
2. Tecknens historia.....	5
2.1 Tecknens ursprung	5
2.2 Tecknens utveckling.....	6
2.3 Simplifiering av tecken under 1900-talet.....	7
3. Läskunnighet i Kina.....	8
4. Det kinesiska språkets komplexitet	11
4.1 Annorlunda uppbyggt än alfabetiska språk	11
4.2 Tecknen möjliggör och särskiljer homofoner	11
5. Vikten av det skrivna språket	12
5.1 Ett förenande skriftsystem.....	13
5.2 Kalligrafi	14
6. Kinesiska tecken i den moderna världen	14
6.1 Kinesiska tecken på skrivmaskin och dator	15
6.2 Engelskans intåg.....	17
7. Tecken ≠ kultur?	20
8. Debatt om att överge tecknen.....	21
9. Moderniseringens effekter.....	24
9.1 Engelskans påverkan	24
9.2 Datoriseringens effekter	25
10. Är tecknen verkligen så komplicerade och svårpassade?	26
11. Analys och slutsats	27
11. Källförteckning.....	29

1. Inledning

De kinesiska tecknen utgör ett av världens äldsta nu kvarlevande skriftsystem. De har använts i Kina i årtusenden, i allt från spådomsinskriftioner till vacker kalligrafi. De kinesiska tecknen är till skillnad från alfabetiska bokstäver sammansatta av långt fler streck och punkter, vilka i olika kombinationer skapar tusentals unika tecken. Skriftspråket består av tecken, som alla är unika symboler representerade av en stavelse som inte fonetiskt indikeras. På detta sätt skiljer sig det kinesiska skriftspråket avsevärt från exempelvis europeiska språk, där ord med alfabetet bokstaveras utefter hur de låter. Tecknen är många och består av åtskilliga komponenter, vilket gör dem till ett mycket komplext skriftsystem. Detta har genom historien gett upphov till moderniseringsproblem som tillsammans med tecknens kulturella roll kommer att diskuteras i denna uppsats.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna uppsats är att skapa en bild av de kinesiska tecknens betydelse för Kina och den kinesiska kulturen. Jag vill också ställa olika argument för respektive emot tecknens fortlevnad mot varandra, för att kunna spekulera om vad som kommer att hända med tecknen i framtiden. I uppsatsen kommer jag även att söka svar på de stora och svåra frågorna: Vilken vikt har de kinesiska tecknen haft genom historien i den kinesiska kulturen, vilken roll har de idag och hur kan deras framtid som skrivsystem komma att se ut?

1.2 Disposition

Efter en redogörelse för tecknens uppkomst och utveckling i uppsatsens första del följer en beskrivning av läskunnigheten i Kina. Därefter behandlas specifika aspekter av skrivsystemet, såsom dess uppbyggnad och samhällsroll. Uppsatsens sjätte kapitel behandlar två av tecknens stora utmaningar i dagens samhälle: datorisering och engelskans utbredning. I den påföljande diskussionen avhandlas konsekvenserna av dessa utmaningar, samt debatten kring ett eventuellt avskaffande av tecknen. Uppsatsen avslutas med sammanfattning och slutsatser.

1.3 Källor

I skrivandet av denna uppsats har jag använt mig av både engelskt och kinesiskt källmaterial. Även om Zhou Youguangs *Hanzi he wenhua wenti* inte är den källa jag refererar oftast till så är den dock den bok vars innehåll lagt grunden till denna uppsats. Det var efter genomläsandet av denna bok frågeställningen växte fram och uppsatsen började ta form. Bokens författare, Zhou Youguang, är en framstående lingvist som ledde den kommitté som arbetade fram transkriberingssystemet *pinyin*. Han förklarar skriftspråkets innebörd, och tar upp de problem tecknen möter i den kinesiska kulturen. Problemen har jag själv sedan försökt förklara mer ingående för svenska läsare med hjälp av specifika källor på respektive område.

1.4 Begrepp

I texten benämns de kinesiska tecknen logogram respektive ideogram. Logogram är teckensymboler som representerar både ljud och betydelse, medan ideogram står för ett ord eller begrepp utan att något fonetiskt uttal indikeras. Språkvetare är inte eniga i frågan om vilken kategori de kinesiska tecknen tillhör, och därför finns i denna uppsats citat där båda termerna förekommer. Det är dock oväsentligt för denna uppsats vilken som är den korrekta termen, det jag vill poängtera är att med både logogram och ideogram är det de kinesiska tecknen som åsyftas.

Då inte annat anges, är det mandarin, alltså *putonghua* (standardspråk) som menas då begreppet kinesiska används.

2. Tecknens historia

2.1 Tecknens ursprung

Att det kinesiska skriftspråket är ett av världens äldsta råder det inget tvivel om. Det är dock fortfarande oklart exakt hur gammalt det är, man vet inte säkert när tecknen började utvecklas. Vad man heller inte vet är varför människor började skriva med tecken. Det finns många teorier för hur de kinesiska tecknen, *hanzi*, uppstod. En av dem är att Changjie, den mytologiska figur som nedskrev legenderna om den mytomspunne Gule Kejsaren, utformade *hanzi* med inspiration av en fågels fotavtryck. Andra teorier menar att tecknen härstammar från träpinnar med inristade skårar, som fungerade som minnesanteckningar, eller att de har sitt ursprung i en kommunikationsform som går ut på att knyta knutar i trådar.¹

De allra äldsta teckenliknande symboler som hittats har funnits på keramik från Kinas neolitiska period, hela 4000 år f. Kr. Symbolerna är piktogram som man tror är nära besläktade med de tecken som funnits på de s.k. orakelbenen.² Orakelbenen är sköldpaddsskal och djurben på vilka teckenliknande symboler inristats. De äldsta benen har daterats till 1300-talet f.Kr. och är de tidigaste standardiserade tecknen som upptäckts. Dessa djurben kallas för orakelben, på kinesiska *jiaguwen*, då de under Shang-dynastin (1600-1100 f.Kr.) troligen användes som underlag att nedteckna spådomar på.³ Långt senare användes benen som medicin och gick under benämningen drakben, som maldes ner och förtärdes. År 1899 upptäcktes av en slump inskriptioner på dessa så kallade drakben.⁴ Experter konstaterade att inskriptionerna var en tidig version av tecken, och det konstaterades att benen var det som idag kallas orakelben. Idag har man funnit ca 4700 individuella tecken på skal eller ben, varav runt 1700 är tydda. Inskriptionerna är av piktogramkaraktär, men då de inte är skrivna utan inristade i skalen och benen består tecknen av mer distinkta linjer än dess föregångare funna på de neolitiska keramikföremålen. Förenklingen av bilder till mer simplifierade streck visar

---

¹ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 1-2

² Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 1-2

³ Wang, Y.X 王宇信. *Jiaguwen jingcui xuandu* 甲骨文精粹选读. Beijing: Yuwen chubanshe 北京: 语文出版社, 1996., s. 1-3

⁴ Zhou, Y.G 周有光. *Hanzi he wenhua wenti* 汉字和文化问题. Shenyang: Liaoning renmin chubanshe 辽宁人民出版社, 2000. s. 92

att *jiaguwen*, orakelinskrifterna, bidrog till att göra bildspråket till ett skriftspråk, och lade grunden för utvecklingen till det som idag är de kinesiska tecknen.⁵

2.2 Tecknens utveckling

Sedan orakelbenen har de kinesiska tecknen utvecklats gradvis under årtusendena. De fem största förändringarna av teckenstilar anses vara ovan nämnda *jiaguwen*, samt bronsskrift (*jinwen*), sigillskrift (*zhuanshu*), officiell skrift (*lishu*) och normalskrift (*kaishu*).

Jinwen är en direkt utveckling av *jiaguwen*. Skillnaden mellan tecknen är framförallt att *jinwen* är ristade med tjockare streck och har något rundare form. Detta beror på att tecknen inristades på bronsföremål och ibland även sten, med andra verktyg än vad som användes på orakelbenen. Bronsinskrifterna är också något mindre bildliknande, mer symmetriska och jämnstora och därför ett steg närmare dagens *hanzi*.⁶

Nästa centrala teckenstil i utvecklingen är *zhuanshu*, som delas in i två kategorier: *dazhuan* (stor sigillskrift) och *xiaozhuan* (liten sigillskrift). Under Västra Zhou-dynastiens senare del, under perioden Stridande Staterna (403-221 f.Kr.), utvecklades olika skrivstilar runtom i staterna. Den mest framträdande var den i staten Qin, som påminde mest om *dazhuan* vilken var den rådande stilen under Västra Zhou.⁷ *Dazhuan* var den stil som uppstod då tecknen från bronsföremål strukturerades upp ytterligare; de blev mer enhetliga och enklare att skriva.⁸ År 221 f.Kr. förenade kejsaren av Qin staterna och bildade ett enat Kina. Under hans regeringstid standardiserades vikter, längder, myntenheter och inte minst skriftspråket. Det sistnämnda standardiserades till två olika former; *xiaozhuan* och *lishu*. *Xiaozhuan* var återigen en simplificering av den tidigare använda teckenstilen, *dazhuan*, och den bestod av färre streck än sin föregångare. *Xiaozhuan* användes främst i steninskriftioner och i formella graveringar, medan *lishu* användes i det dagliga arbetet (till vardags och i skrivna dokument).⁹ *Lishu* var en ännu mer simplificerad form av *hanzi*. Skriften är mycket lik det som idag är traditionella tecken. Tack vare Qin-kejsarens standardisering blev de kinesiska tecknen befästa som skrivsystem i Kina, vilket gjort att en stor hörnsten det kinesiska samhället etablerades redan för över tvåtusen år sedan. Efterföljande ledare ansåg att skriftstandardiseringen var den största bidragande orsaken till maktbefästade, landets enande och dess sociala stabilitet, vilket ledde till att samtliga efterträdare efter maktövertagandet genomförde tecken- och språkstandardiseringar.¹⁰

Den sista väsentliga teckenstilen i utvecklingen började redan under Han-dynastin (206 f.Kr. – 221 e.Kr.) och befästes under sena Tang (618-907) och tidiga Song (960-1279) då tryckkonsten utvecklades. Förändringen bestod av nya förenklade tecken som lämpade sig för tryck. Detta är ytterligare ett exempel på hur tecknen anpassats till nya utvecklingar i samhället. Ju tydligare och enklare tecken, desto tydligare och bättre tryck. Denna nya

---

⁵ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 4

⁶ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 3, 5

⁷ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 44, 47

⁸ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 6

⁹ Fairbank, J.K., och Goldman, M. *China: A New History*. 2. uppl. London: The Belknap Press of Harvard University Press, 2005. s. 56

¹⁰ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 26

teckenstil, *kaishu*, är vanligt förekommande än idag.¹¹ Detta var den sista stora förändring som skulle komma att ändra de kinesiska tecknen fram till simplificeringen av *hanzi* på 1950-talet.

En tydlig faktor i de kinesiska tecknens utveckling är att de utvecklats i takt med samhällets modernisering, vilket vi kommer se senare i texten är något som händer än idag. Då nya uppfinningar tillkommit som påverkar skriften, har tecknens utformning ofta justerats. Sådana förändringar åtföljde exempelvis skapandet av brons, papper och silke, som alla vid olika tidpunkter kom att utgöra skrivmaterial. Även skrivverktygen (såsom datorn idag) har, som man kunde vänta sig, bidragit till utvecklingen av tecknens utseende. På grund av detta har Kina genom historien alltid haft ett mycket modernt och samhällsanpassat skriftsystem.

2.3 Simplifiering av tecken under 1900-talet

Språkreformer görs ofta i samband med omvälvningar i det sociopolitiska klimatet. Efter Qing-dynastins fall 1911 debatterades ofta frågan om en språkreform, då de kinesiska tecknen vid den här tiden ansågs vara gammaldags och onödigt komplicerade. Somliga aktivister förespråkade en fullständig eliminering av tecknen och övergång till en helt fonetisk skrift, medan andra endast menade att tecknen borde förenklas. En simplificering av tecken kom emellertid att dröja, samtidigt som åtgärder mot andra språkliga problem såsom en förenkling av föråldrat byråkratiskt språk och försök till alfabetisering eller romanisering i första hand vidtog. Tecknen blev dock frekvent kritiserade för sina många problem. De fyra stora svårigheterna var att tecknen bestod av många streck, det fanns en nästan oräknelig mängd tecken, de var svåra att slå upp i lexikon och det var svårt att veta hur de skulle uttalas.¹² Den första stora simplificeringsplanen under 1900-talet lades fram 1935. Det var under den framstående lingvisten Qian Xuantongs ledning som medarbetare ur ”Sällskapet för befrämjandet av ett enat nationellt språk” utarbetade ett förslag till simplificering av över 2000 tecken. Förslaget godkändes samma år av den dåvarande kinesiska regeringen.¹³ Dessvärre återkallades förslaget ett halvår senare under oklara omständigheter, förmodligen på grund av motstånd från tjänstemän och delar av befolkningen som ansåg att en simplificering av tecknen var en hädelse. De ville att tecknen skulle behålla sin renhet.¹⁴

Dock kvarstod problemen med tecknen, vilka på många sätt naturligtvis var väldigt komplicerade. Efter Folkrepubliken Kinas bildande 1949 påbörjades en ny språkreform i mycket större skala än det tidigare initiativet från 1935.¹⁵ På uppmaning av dåvarande premiärministern Zhou Enlai bildades ”Kommissionen för skriftspråkets reform” i oktober 1954. Dess uppgift var att befrämja språkreformen bland folket. Samma år sammanställdes också en lista över ca 500 simplifierade tecken. Listan offentliggjordes i januari 1956 i *Folkets Dagblad*. Simplifieringen kan ses som en vidareutveckling av den grund som lades av Qian Xuantong 1935.¹⁶ År 1964 publicerade kommissionen ytterligare en lista, som skulle

¹¹ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 48

¹² Zhou, Y.G 周有光. *Hanzi he wenhua wenti* 汉字和文化问题. Shenyang: Liaoning renmin chubanshe 辽宁人民出版社, 2000. s. 190

¹³ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 30

¹⁴ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 32

¹⁵ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 41

¹⁶ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 43 o 45

ersätta den tidigare listan från 1956. Den nya listan omfattade hela 2238 simplificerade tecken, och det är den man oftast refererar till då man talar om teckenreformen 1956.¹⁷

Efter att den omfattande listan med simplificerade tecken publicerats 1964, stod det klart att det fortfarande var många frekvent använda tecken som bestod av fler än tio streck.¹⁸ År 1977, strax efter Kulturrevolutionens slut, utkom en ny lista som bestod av listan från 1964 plus tvåhundra nya förenklade tecken. Den omfattande förenklingen mötte denna gång stort motstånd från otaliga kineser som inte sökte nya förändringar efter de senaste årens omvälvningar. Det kompakta motståndet ledde till att 1977 års simplificeringstabell återkallades.¹⁹ Simplifieringen av tecknen skapade en brytning mellan det skrivsystem som användes i Kina och det som användes utanför, exempelvis på Taiwan, i Hong Kong och av kineser bosatta utomlands. Detta har gjort att besökande och återvändande utlandskineser känt sig främmande i sitt hemland och för sin egen kultur. Simplifieringen följdes dock även av positiva effekter. Den var den stora bidragande orsaken till minskningen av analfabeter i Kina.²⁰ Tack vare det minskade antalet streck blev skrivsystemet mer effektivt då tecknen inte längre var lika tidskrävande att skriva. I den datoriserade världen är de simplificerade tecknen att föredra, då de traditionella tecknen med sina många streck kräver en mycket högre upplösning för att kunna tydas och inte visas som svarta fläckar på skärm eller papper. Traditionellt har dataskärmar varit för lågupplösta för att tydligt kunna visa de mest komplicerade tecknen. Ju högre upplösning (fler pixlar) som krävs, desto större datorminne behövs.²¹

3. Läskunnighet i Kina

Redan under perioden Stridande Staterna (403-221 f.Kr.) ställde staten höga krav på folkets läskunnighet. I *Mozi*, en samtida text sammanställd av filosofen Mozis lärjungar utifrån hans lära, finns det stycken som pekar på att det förutsattes att stora delar av befolkningen skulle förstå information och regler som anslogs runtom i städerna. Detta gällde för både militärer och civila, liksom både för män och för kvinnor. Det var inte bara läskunnigheten folket förväntades och antogs besitta; även skrivkunnigheten fordrades i många fall. I andra delar av *Mozi* skrivs nämligen att de som blev rekryterade till försvaret som underordnade officerare förväntades kunna skriva sitt eget namn. Andra passager antyder att vanliga dåtida människor faktiskt var kapabla att skriva enkla brev, då textens författare oroas över att fiendens spioner via skrivna texter, såsom brev, ska få tag på viktig ”insider”-information. Redan vid den här tidpunkten i historien spelade det kinesiska skrivsystemet en viktig roll i exempelvis krigsföring, då människor redan då kunde kommunicera med systemets hjälp, och viktig information som krigshemligheter kunde spridas i nedskrivna form. Dessutom visar det på att de kinesiska tecknen brukades inte bara av tjänstemän utan även av ”vanliga” människor. Att regler och andra upplysningar kunde anslås i byar och städer och förmedla information, gjorde samhället välfungerande och strukturerat. Det fanns officiella dokument för

---

¹⁷ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 118

¹⁸ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 51

¹⁹ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 118

²⁰ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 48-49

²¹ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 61

exempelvis folkbokföring. Det välfungerande skriftsystemet kom sålunda att direkt bidra till att ett så välfungerande civiliserat samhälle kunde existera så tidigt i historien. Det går dock inte att veta exakt hur utbredd läskunnigheten var under den här perioden, eller ens hur den förvärvades.²² Det enda vi vet är att det var långt fler än bara högt uppsatta tjänstemän som kunde läsa och skriva kinesiska tecken innan Kina ens var Kina.

De kommande tusen åren var det studierna av de konfucianska klassikerna till de statliga examinationerna som gav upphov till den läskunnighet som fanns i Kina. De konfucianska klassikerna är benämningen på de nio verk, kallade De fyra böckerna och De fem klassikerna, som består av texter av Konfucius och hans lärjungar, samt texter om filosofi, riter, poesi m.m. Examinationerna började i liten skala under Sui-dynastin (581-618) och expanderade under Tang-dynastin (618-907). Undervisningsmaterialet bestod uteslutande av de konfucianska klassikerna. Kandidater i de statliga examinationssystemen lärde sig tidigt att läsa och skriva. Även om det bara var pojkar som undervisades, fick deras systrar ibland sitta med. Den konfucianska läran spreds via skriften, och på det sättet hjälpte tecknen till att sprida den konfucianska filosofi och det etiska system som än idag i så hög grad präglar det kinesiska samhället.

Under Song-dynastin (960-1279) ökade handeln och en ny kategori läskunniga i samhället uppstod, nämligen handelsmännen. De studerade inte klassikerna, men använde skriften till att läsa och skriva dokument relevanta för sina affärsbehov.²³

Under sena Ming-dynastin, slutet av 1500-talet och början av 1600-talet, blomstrade kulturlivet i Kina. Samhället var livskraftigt, och samtida författare beskriver ett ökat intresse för att läsa böcker och dikter i städerna, samt en än större spridning av läskunnighet. Även kvinnor inkluderades bland dem som nu lärde sig läsa och skriva. Samhället var starkt mansdominerat, men intellektuella under Mingdynastin menade att en ökad krets av läskunniga kvinnor skulle gynna samhället då kvinnors bildning kunde ha god inverkan på de delar av samhället där kvinnor var mest inflytelserika, såsom hushållsskötsel och barnuppfostran, och därigenom i förlängningen öka samhällets moral. Läskunnigheten gjorde att de kvinnor som kunde läsa fick en högre status och större möjligheter i samhället.²⁴

Under sena Ming- och även tidiga Qing-dynastin växte sig tidigare nämnda grupp av läskunniga handelsmän ännu större. Det berodde bland annat på upprättandet av fler skolor och bokförlagens expansion. En av de första ”bästsäljarna” utkom under Qing-dynastin. Romanen ”*Drömmar om röda gemak*” utkom 1792 och blev genast en stor succé.²⁵

Även om läskunnigheten i Kina successivt ökade var det fortfarande mindre än hälften av befolkningen som kunde läsa och skriva. I mitten av 1800-talet, under senare delen av Qing-dynastin, uppskattades det att ungefär 30-45% av alla män, och endast 2-10% av alla kvinnor var läskunniga.²⁶ Efter opiumkrigen (1839-1842, 1856-1860) insåg Kinas ledare sin underlägsenhet gentemot de aggressiva utländska makterna och en massutbildning påbörjades för att öka läskunnigheten, då utbildning gav kunskap och ansågs vara nyckeln till framgång. Runt sekelskiftet, framåt Qing-dynastins fall, skedde många förändringar i Kina. Publiceringen av böcker, tidningar och tidskrifter ökade explosionsartat och

---

²² Branner, D.P., & Li, F., (red.). *Writing & Literacy in Early China*. Seattle: University of Washington Press, 2011. s. 341-344

²³ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 162-163

²⁴ Spence, J. *The Search for Modern China*. 2. uppl. New York: W.W. Norton & Company, Inc., 1999. s. 9

²⁵ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 162-163

²⁶ Fairbank, J.K., och Goldman, M. *China: A New History*. 2. uppl. London: The Belknap Press of Harvard University Press, 2005, s. 261

skolundervisning blev tillgänglig för fler. I takt med detta ökade också läskunnigheten hos befolkningen.²⁷

Ytterligare en stor bidragande orsak till den ökade läskunnigheten efter Qing-dynastins fall var övergången från att all skrift skrevs med det klassiska litterära skrivsättet, *wenyan* (litterärt språk), som inte återspeglade hur gemene man talade, till *baihua* (vardagligt tal).²⁸ Många intellektuella förespråkade en reformering av tecknen, men då det ansågs för radikalt att ändra själva skrivtecknen, ändrades istället sättet att skriva på. Fram till 1900-talet hade man i Kina skrivit på ungefär samma sätt sedan 200 år f. Kr. genom att använda ett mycket komplicerat skrivsätt, s.k. litterärt språk, som bara kunde förstås om det läses. Då det inte alls speglade det talade ordet, krävdes att man för att vara läskunnig inte enbart behövde lära sig tecken, utan även det litterära skrivsättet. Det skrivna ordet skulle vara mycket mer lättillgängligt om det var skrivet på vardagligt språk som speglade hur människor talade. Under 1900-talets andra decennium utbröt en litterär omvälvning eller, som den ofta kallas, ”revolution”, framförallt ledd av unga lärda.²⁹ Revolutionen var en del av den studentledda Fjärde Maj-rörelsen. Talspråksrörelsens motto var ”Ett utdött språk kan inte skapa levande litteratur”. Det första steget var att skriva texter på vardagsspråk. Från 1918 publicerade den populära debattidsskriften *Ny Ungdom* alla artiklar skrivna på *baihua*. Tidsskriften var mycket inflytelserik inte minst på grund av att sex av redaktörerna var professorer vid Pekings Universitet, Kinas mest prestigefyllda lärosäte.³⁰

Läskunnigheten har alltid varit högre i urbana områden än på landsbygden. Större delen av Kinas befolkning lever på landsbygden och efter Folkrepubliken Kinas bildande genomförde Mao massutbildningar för att öka läskunnigheten på landsbygden.³¹ Detta skedde med hjälp av de då nyligen simplificerade tecknen, som bidrog till de positiva resultaten.

Läskunnigheten i landet ökade, men 1982 var fortfarande endast ca 72 % av den totala befolkningen läskunnig.³² Idag är siffran 92.2 %.³³

---

²⁷ Fairbank, J.K., och Goldman, M. *China: A New History*. 2. uppl. London: The Belknap Press of Harvard University Press, 2005, s. 262-263, Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 30

²⁸ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 114

²⁹ Fairbank, J.K., och Goldman, M. *China: A New History*. 2. uppl. London: The Belknap Press of Harvard University Press, 2005, s. 266

³⁰ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 116

³¹ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 163

³² Spence, J. *The Search for Modern China*. 2. uppl. New York: W.W. Norton & Company, Inc., 1999. s. 655

³³ Central Intelligence Agency (CIA), *The World Factbook: China*. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ch.html>. (Hämtad 2013-04-15).

4. Det kinesiska språkets komplexitet

4.1 Annorlunda uppbyggt än alfabetiska språk

De skriftspråk som används i västerländsk skrift är alfabet som det arabiska, romerska och kyrilliska. Dessa alfabet är fonografiska, det vill säga en fonetisk nedteckning av det talade ordet. Det kinesiska skriftspråket är däremot logografiskt, vilket innebär att ett kinesiskt tecken inte enbart visar ett uttal, utan ett morfem, som i det kinesiska skriftspråket är en beståndsdel som består av *en* stavelse, och bär *en* betydelse. I kombination, ofta i par om två, bildar morfemen ett (nytt) ord.³⁴

De kinesiska tecknen började som primitiva bilder som under lång tid utvecklats till ett fullvärdigt skriftsystem. De tidigaste tecknen var piktogram som nedtecknades med ett antal streck. De kinesiska tecknens utveckling är en transformering från komplexa bildtecken till symboliska tecken sammansatta av streck utifrån ett antal standardiserade streck. I takt med människans och samhällets utveckling uppstod behovet av tecken som beskrev abstrakta företeelser, vilket gjorde att nya tecken skapades. Dessa nya tecken var sammansatta av hela eller delar av piktogrammen. Samtidigt, och kanske som en konsekvens av detta, uppkom även fonetisering. Det innebär att många av de vanligaste tecknen utgjorde delar av nyskapade tecken och bar med sig sitt uttal. Detta gav upphov till en ökad mängd homofona morfem.³⁵ Fairbank och Goldman tar i sin bok upp ett exempel på ovanstående. Tecknet för frysa, 冻, uppstod av att ordet frysa delade uttal, på mandarin ”dong”, med ordet för öst. Då tog man tecknet för öst, 东, och lade till symbolen för is, 冫, för att skapa ett tecken för det nya ordet. Tecknet innehöll då både en betydelsebärande symbol (radikal), isen, som förmedlar innebörden av ordet, samt delen som självständigt betyder öst, som utgör den fonetiska beståndsdel.³⁶

4.2 Tecknen möjliggör och särskiljer homofoner

I det kinesiska språket finns det ca 400 olika stavelser, som kan kombineras med fyra olika toner. Alla stavelser förekommer inte med alla fyra toner, utan det totala antalet oliktonande stavelser är ungefär 1300. I de mest allomfattande lexikonerna som existerar finns totalt ca 50 000 – 60 000 olika tecken. Det man då kan konstatera är att det finns mängder av homofona morfem. Det enda som skiljer de homofona stavelserna från varandra (förutom dess innebörd såklart) är att de skrivs med olika tecken. Det förekommer ofta att kineser förklarar för varandra vilket ord som åsyftas genom att skriva tecknet i handen med fingret. På grund av dessa många homofoner har språket utvecklats så att ord oftast består av två stavelser, för att undvika förvirring.³⁷ All förvirring undviks dock inte enbart med tvåstaviga ord. Tecknen har en viktig betydelse i klargörandet av ords och meningars innebörd. Meningen “近世进士尽是

---

³⁴ Sampson, Geoffrey. *Writing Systems*. Stanford: Stanford University Press, 1985. s. 145

³⁵ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 9-10

³⁶ Fairbank, J.K., och Goldman, M. *China: A New History*. 2. uppl. London: The Belknap Press of Harvard University Press, 2005, s. 43

³⁷ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 10

近视” utläses på pinyin ”Jìnshì jìnshì jìnshì jìnshì”. Meningen består av orden 近世 (i modern tid) 进士 (kandidat på de imperialistiska examinationernas högsta nivå) 尽是 (utan undantag, alla) 近视 (närsynt) och kan översättas till ”Moderna tiders framgångsrika examinationskandidater är alla närsynta”. Denna innebörd är svårtydd utan tecken, då man endast får fyra tvåstaviga homofona ord staplade på varandra. Som vi kommer att se i uppsatsens senare del finns det de som anser att tecknen borde ersättas helt med ett fonetiskt skrivsystem såsom pinyin. Det är meningen att homofoners innebörd ska framgå av kontexten, men då bör man betänka hur många missförstånd av ovanstående typ som kan uppstå om en hel text är skriven utan tecken och enbart med pinyin.

5. Vikten av det skrivna språket

För att förstå de kinesiska tecknens roll i kulturen måste man studera den kinesiska historien. Banden till skrivspråket är starka, tecknen är en grundpelare i samhället. Zhou Youguang, en av Kinas mest framstående 1900-talslingvister tillika skapare av pinyin, hävdar att det skrivna språket inte bara är en textform av det talade språket, utan också en förlängning av det. Så länge människan har en skrift, har vi historisk dokumentation, samtida skildringar och vittnesbörd.³⁸ Detta är väldigt påtagligt i den kinesiska kulturen. Tack vare det kontinuerliga skriftspråket ”lever” många historiska dokument än idag på ett helt annat sätt än exempelvis i Sverige. Medan de flesta kineser kan läsa över tusen år gamla originaldokument, behöver vi i Sverige bara gå tillbaka några hundra år i skrifthistorien för att stöta på problem i läsningen av vår fonetiskt nedtecknade skrift då stavningen, liksom sättet att skriva på, har ändrats väsentligt. Då detta problem inte existerar i Kina har den kinesiska kulturen med filosofi, ideologi och värderingar tack vare det nedtecknade ordet (d.v.s. tecknen) burits vidare genom generationer och bidragit till att skapa den kinesiska identiteten.

Zhou menar också att skrivtecknen inte är detsamma som språket. Litteraturen är språkets konst: om litteraturen är bra är den skriven med ett vackert språk. Om litteraturen inte är välskriven är det språkets, och inte skriftens (alltså tecknens), fel.³⁹ På grund av dess långa historia har tecknen fått en upphöjd ställning i det kinesiska samhället. Den kinesiska skriften är något som gått i arv i årtusenden i den kinesiska civilisationen, och därför är det viktigt för många att behålla det så.⁴⁰ Det kretsar en slags mystik kring de kinesiska tecknen, kring dessas ursprung och utveckling. Som tidigare nämnt vet man till exempel inte exakt när, var och hur det kinesiska skriftspråket uppstod, vilket ökar mystiken kring tecknen och ger dem en nästan lite övernaturlig prägel. Taylor och Taylor nämner också att de kinesiska tecknen på grund av sina mystiska och mäktiga egenskaper är föremål för aktning och vördnad. Det finns ett kinesiskt ordspråk som lyder: ”一点一画，皆天经地义”，ungefär ”varje punkt och varje streck har sin givna plats enligt gudomliga principer”. I det gamla Kina ansågs tecken så heliga att ingenting med skrivna tecken på fick kastas bort, utan skulle brännas rituellt. En utländsk besökare i Kina under senare delen av Qing-dynastin skrev att kineserna bokstavligen dyrkade sina tecken. De hade berättat för honom att när tecknen skapades

---

³⁸ Zhou, Y.G 周有光. *Hanzi he wenhua wenti* 汉字和文化问题. Shenyang: Liaoning renmin chubanshe 辽宁人民出版社, 2000. s. 45

³⁹ Zhou, Y.G 周有光. *Hanzi he wenhua wenti* 汉字和文化问题. Shenyang: Liaoning renmin chubanshe 辽宁人民出版社, 2000. s. 98

⁴⁰ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 33

jublade himlen och helvetet skakade.⁴¹ För inte länge sedan kunde äldre fortfarande säga ”敬惜字纸”, ”respektera och vörda tecken på papper” till barn som slängde papper med skrivna tecken på.⁴² Detta visar att kineserna ser på de kinesiska tecknen som en gudagåva, som en central och viktig del i samhället, och som mer än bara ett verktyg för nedtecknande av språket.

Kanske är det den synen på tecknen som gjort att skrivsystemet överlevt. Trots att de kinesiska tecknen fortlevt i en obruten kedja sedan Qinriket först enade det som vi i vardagligt tal kallar för ”Kina” så har ju inte Kina som en enda oförändrad monolitisk stat gjort det. Landsgränserna har flyttats och olika folkgrupper har haft makten genom dynastierna. På 1100-talet utropade ledare från Jürchen-folket (senare manchuer) Jin-dynastin, som varade i över hundra år. Efter Jürchen följde Yuan-dynastin (1271-1368) med mongoler vid makten; även de ett folk med annan kultur, språk och skrivsystem. Senare kom manchuerna att styra Kina i över trehundra år. Manchuerna hade sitt eget språk och sina egna traditioner, men riket fortsatte att styras enligt gamla kinesiska principer. Alla officiella dokument skrevs med tecken, på kinesiska.⁴³ Vid den här tiden (1600-talet) var de kinesiska tecknen djupt rotade i det kinesiska samhället, de hade överlevt flera dynastier med icke-kinesiskt styre. Tecknen hade utvecklats i takt med imperiets framväxt och det måste varit näst intill omöjligt att ändra deras prominenta roll i samhället vid den tidpunkten. I vart fall skedde inte så på flera hundra år av icke-kinesiskt styre av Kina, vilket tyder på att tecknen är svårutplånade. De har genom historien bidragit till att göra och bevara Kina kinesiskt.

5.1 Ett förenande skriftsystem

De kinesiska tecknen förenar Kina på många sätt. Som beskrivits ovan har de genom historien sammanbundit Kina till en kontinuerlig kultur oberoende av yttre påverkan. Tack vare skrivsystemets kontinuitet sammanbinds den långa kinesiska historien; människor kan än idag läsa historiska dokument i dess ursprungliga form. Tecknens oföränderlighet är det band som binder samman den kinesiska historien till en obruten röd tråd.

En av de kinesiska skrivtecknens allra viktigaste egenskaper är att de också förenar de olika folken inom Kinas gränser. Alla talar inte mandarin, och ett gemensamt skriftspråk är därför avgörande för att hålla ihop landet med dess många språkgrupper. Det var den förste kejsaren av Qin som enade Kina och standardiserade skrivsystemet, som sedan dess har förenat de olika folken och gjort att människor som inte förstår varandra i tal kan kommunicera via den gemensamma skriften.⁴⁴ Kinesiska politiker ser mycket positivt på *hanzi* som en förenande faktor bland de olika språkgrupperna, då språkvariationerna inom landet ses som ett hot mot den nationella enheten.

Denna enhetskänsla är en egenskap pinyin saknar. Pinyin är baserat på *putonghua*, mandarin, som inte hela befolkningen talar. Inte ens alla som talar mandarin behärskar pinyin

---

⁴¹ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 75

⁴² Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 34

⁴³ Spence, J. *The Search for Modern China*. 2. uppl. New York: W.W. Norton & Company, Inc., 1999. s. 41, 46

⁴⁴ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 47

som transkriberingssystem, utan endast 68 % av kineserna kan använda det.⁴⁵ Detta är ett av incitamenten till att låta de kinesiska tecknen fortleva.

5.2 Kalligrafi

Den kinesiska kalligrafin är ett av de element som i hög grad påvisar kinesernas starka band till sin skrift. Denna mångtusenåriga mycket vördade konst att skriva vackra tecken är en konstform lika betydelsefull som musik, poesi, måleri, dans och dyligt.⁴⁶ Många kejsare, författare och andra inflytelserika personer har också varit framstående kalligrafer, eftersom det ansetts vara en viktig konst att bemästra. Kalligrafer är inte bara konstnärer som kan nedteckna vackra tecken, utan bör även vara mycket bildade. I det kejsarliga Kina, där en del byråkrater rekryterades genom examinationer baserade på de konfucianska klassikerna, var det nödvändigt för kandidaterna att förutom att memorera klassikerna ordagrant även ha en god handstil.⁴⁷

Den första meningen i Chen Tingyous bok *Zhongguo shufa* (Kinesisk kalligrafi) lyder: ”Kalligrafi är kärnan i den kinesiska kulturen”.⁴⁸ Den kinesiska kalligrafin aktas som grunden till all kinesisk bildkonst. Det är också i denna bildkonst som den kinesiska skrivkonsten har sin grund.⁴⁹ De tidigare beskrivna teckenstilarna utvecklades alla sida vid sida med den kinesiska kalligrafin. Skrivtecknens utveckling och kulturen har på så sätt format varandra.⁵⁰

6. Kinesiska tecken i den moderna världen

Efter Qing-dynastins fall skedde stora förändringar i landet och många kineser krävde ett mer moderniserat Kina. Simplifiering av tecken och övergången till ett mer vardagligt skriftspråk var några av stegen på väg till att göra det kinesiska skriftsystemet mer anpassat till det moderna samhället. Kinas ledare var tvungna att vidga sina vyer genom att se på andra länder och dra lärdom av deras erfarenheter.⁵¹ Angående språkreformen yttrade ordförande Mao år 1956 följande:

Som jag ser det har de stora massorna inga problem med [språkreformen]; det är de intellektuella som anser den vara ett problem. (...) Eftersom de latinska bokstäverna är väldigt få, bara ett tjugotal stycken, är de lätta att lära sig. Ur den aspekten kan inte våra tecken mäta sig med dem. (...) Några professorer sa till mig att de kinesiska tecknen är den bästa skriften i världen, och bör inte reformeras. Men om det latinska alfabetet hade

---

⁴⁵ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 121

⁴⁶ Chen, T.Y 陈廷佑. *Zhongguo Shufa* 中国书法. Beijing: Wuzhou chuanbo chubanshe 北京: 五洲传播出版社, 2003. s. 1

⁴⁷ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 48

⁴⁸ Chen, T.Y 陈廷佑. *Zhongguo Shufa* 中国书法. Beijing: Wuzhou chuanbo chubanshe 北京: 五洲传播出版社, 2003. s. 1

⁴⁹ Zhou, Y.G 周有光. *Hanzi he wenhua wenti* 汉字和文化问题. Shenyang: Liaoning renmin chubanshe 辽宁人民出版社, 2000. s. 274

⁵⁰ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 48

⁵¹ Zhou, Y.G 周有光. *Hanzi he wenhua wenti* 汉字和文化问题. Shenyang: Liaoning renmin chubanshe 辽宁人民出版社, 2000. s. 194

uppfunnits av kineser hade det nog inte setts som ett problem. Problemet är att bokstäverna uppfanns av utlänningar, som kineser måste lära av. Men att kineser lär av utlänningars uppfinningar är ingen ny situation. De arabiska siffrorna, till exempel, har vi ju använt länge, eller hur? (...) När vi använder det [latinska alfabetet], förråder vi då vårt land? Jag anser inte det. Alla utländska företeelser som är användbara för oss bör vi lära (...). I vår kinesiska historia är det så, att det som gjordes under Han-dynastin gjordes även under Tang-dynastin. Dessa två dynastier är några av historiens starkaste och mest blomstrande. De räddes inte influenser från andra länder, utan välkomnade positiva sådana. Med rätt mentalitet och metod är det mycket fördelaktigt att studera utländska företeelser.⁵²

6.1 Kinesiska tecken på skrivmaskin och dator

De kinesiska tecknen har länge blivit kritiserade av språkvetare på grund av att de är komplicerade och tidskrävande att skriva. Problemet kvarstår likaledes i den moderna världen. När skrivmaskinen uppfanns i Europa på 1800-talet ville även kineserna effektivisera sitt skrivande på samma sätt. Kinesiska uppfinnare tog fram olika metoder för mekanisk nedteckning av tecken, som många gånger var mycket opraktiska då skrivandet inte alls blev snabbare och smidigare utan snarare långsammare än vanlig handskrift. En av de äldsta metoderna, som också var den mest primitiva, gick ut på att skriva in hela tecken, ett tecken i taget. Den här tekniken utvecklades ur gammaldags tryckkonst, och var enormt osmidig. Tecknen är alldeles för många för att en användare ska kunna få upp någon väsentlig skrivhastighet då man hela tiden måste leta efter det rätta tecknet. Några andra tekniker som utvecklades var den så kallade telegrafimetoden, som gick ut på att varje tecken fick ett fyrasiffrigt nummer mellan 0000 och 9999, vilket gjorde att hela 10 000 tecken täcktes, samt ”fyrahörns-systemet”, ett komplicerat system som byggde på att de olika utseendena på tecknens hörn numrerades med en siffra 0-9 per hörn. Det var en mycket förvirrande metod som skapade alltför många överlappande siffror och därmed ett oläsligt kaos.⁵³ Alla dessa system var, liksom förklaringarna låter, oerhört komplicerade och ineffektiva. På grund av anpassningsproblemen moderniserades inte Kina i den takt kineserna ville, och tecknen kändes mer uråldriga än någonsin.

Samma typ av problem uppstod i den digitala eran när de kinesiska tecknen skulle datoriseras. Alla de moderna informationsbehandlingssystemen uppfanns i väst, och var därför initialt utvecklade efter och anpassade till det västerländska alfabetet.⁵⁴ Varje sådant datasystem är uppbyggt av en begränsad uppsättning tecken som används för att uttrycka eller kontrollera information. En grundläggande engelsk teckenuppsättning innehåller siffror, skiljetecken, kontrolltecken samt 26 bokstäver. Det kan jämföras med en kinesisk teckenuppsättning, som förutom arabiska siffror, skiljetecken och kontrolltecken består av tusentals *hanzi*, som är indelade efter 180 radikaler (tecknens betydelsebärande komponent). Utöver allt det behöver även fonetiska skriftsystem, såsom pinyin, också finnas med i en

---

⁵² CCHERE.com 西西河, Ordförande Maos svar 毛主席的回复.

<http://www.cchere.com/article/3847911>. (Hämtad 2013-05-28).

⁵³ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 112-113

⁵⁴ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 114-115

kinesisk teckenuppsättning.⁵⁵ Det säger då sig självt att det kinesiska skrivsystemet är mycket mer komplicerat i den datoriserade världen än vad alfabetiska skrivsystem är.

När mjukvara som kunde hantera kinesiska tecken hade uppfunnits återstod framtagningen av fungerande inmatningssystem. Under 80- och 90-talen var det periodvis runt 500 000 personer som var aktiva i utformningen av ny inmatningsmjukvara. Det resulterade i mängder av inmatningssystem, och runt 100 av dem finns som mjukvara idag. De flesta kinesiska datorer har ett flertal olika inmatningssystem inlagda som användaren kan välja emellan.⁵⁶ Några modeller är att tala in ord för att bilda text, skriva tecken för hand på en pekplatta, samt det vanligaste: att skriva latinska bokstäver för att transkribera kinesiska tecken.⁵⁷ Den senaste metoden tillhör de fonetiska inmatningssystemen och de flesta sådana har pinyin som inmatningsspråk. Pinyin-inmatning går ut på att användaren skriver ett kinesiskt ord på pinyin, exempelvis ”zai”, och därefter dyker en ruta upp med förslag på homofoner som alla uttalas ”zai”. Varje tecken numreras med en siffra, och om efterfrågade tecken kommer som nummer två i listan matar användaren in ”zai” följt av ”2”. Pinyin-inmatning är ett av de mest effektiva systemen, förutsatt att användaren kan *putonghua*, standardkinesiska.⁵⁸ Ett av de stora problemen med pinyin-inmatning är kinesiskans många homofoner. För att slippa leta i rutan efter varje inmatat tecken finns möjligheten att i ett svep skriva hela ord (oftast tecken i par om två) eller till och med fraser. Om man inte skriver ”hej då”, ”zai jian” uppdelat i två stavelser utan istället skriver ihop det får man med större sannolikhet rätt tecken direkt, då ”zaijian” som enhet har färre homofoner än ”zai” ensamt. Man slipper då leta i rutan och kan bara klicka mellanslag och fortsätta skriva.⁵⁹

Ett annat populärt fonetiskt inmatningssystem är *zhuyin fuhao* (ordagrant: fonetiska symboler), eller *bopomofo*, som det också kallas. Namnet *bopomofo* kommer från uttalet av de fyra första symbolerna i systemet (namngivet på samma sätt som alfabetet är uppkallat efter de två första bokstäverna i det grekiska alfabetet; alfa och beta). Systemet används på så sätt att vissa tangenter på tangentbordet tilldelats olika kommandon, några för de konsonanter som förekommer som startljud i kinesiska stavelser, exempelvis b-p-m-f, zh-ch-sh, etc., och andra för vokaldelen, slutdelen, av stavelsen. Den tredje kategorin anger vilken ton (1-4) stavelsen har. Systemet används idag framförallt på Taiwan, då det ursprungligen konstruerades enligt mallen för *guoyu*, standardkinesiskan före *putonghua* antogs som riksspråk i Folkrepubliken Kina och man på fastlandet övergick till pinyin.⁶⁰ De stora problemen med både *pinyin*- och *zhuyin*-systemen är att användaren måste kunna någon form av standardkinesiska, samt att de många homofonerna gör systemet ineffektivt då användaren kan tvingas leta mellan dussintals likljudande tecken för att hitta det rätta.⁶¹

⁵⁵ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 125-126

⁵⁶ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 116-117

⁵⁷ Zhou, Y.G 周有光. *Hanzi he wenhua wenti* 汉字和文化问题. Shenyang: Liaoning renmin chubanshe 辽宁人民出版社, 2000. s. 264

⁵⁸ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 126

⁵⁹ Zhou, Y.G 周有光. *Hanzi he wenhua wenti* 汉字和文化问题. Shenyang: Liaoning renmin chubanshe 辽宁人民出版社, 2000. s. 265

⁶⁰ Baidu baike 百度百科, *Hanyu zhuyin fuhao* 汉语注音符号.

<http://baike.baidu.com/view/703268.htm?fromenter=%E5%9B%BD%E8%AF%AD%E6%B3%A8%E9%9F%B3%E7%AC%A6%E5%8F%B7&enc=utf8>. (Hämtad 2013-05-28).

⁶¹ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 119-120

En annan stor kategori inmatningssystem är de ideografiska, där inmatningen baseras på framtagning av tecknets komponenter. Detta sker antingen via handinmatning, det vill säga att användaren skriver tecknen på musplatta eller liknande, eller med hjälp av tangentbordet där olika tangenter anger streck eller teckenkomponenter som användaren ”matchar” för att forma sökta tecken. Till skillnad från de fonetiska inmatningssystemen baserade på pinyin kan inte de logografiska användas med vilket tangentbord som helst. Det krävs anpassade tangentbord, och vad som komplicerar ännu mer är att det inte finns någon standardisering för dessa, utan de varierar betydligt i sin utformning.⁶²

Av alla de mängder olika inmatningssystem som tagits fram genom åren har vissa blivit mer populära och frekvent använda än andra. Som vi sett har dock även de mest populära inmatningssystemen brister. De har inte samma brister utan kompletterar varandra bra, men ännu finns det inget ultimatum system som är tillräckligt tillfredsställande och anpassat för att en dominerande majoritet av alla *hanzi*-användare ska bruka det.⁶³ På grund av de många problemen med att datorisera de kinesiska tecknen har diskussionen om att avskaffa tecknen helt åter blommat upp. Dess konsekvenser diskuteras vidare i kapitel sju.

6.2 Engelskans intåg

I takt med globaliseringen har ytterligare ett hot mot tecknen sakta uppkommit. Engelskan är det språk som används internationellt, vilket gjort att även kineserna, som nu blir alltmer utåtriktade, blivit tvåspråkiga. Influenserna från detta främmande språk har påverkat Kina, kineserna och kinesiskan och därmed också tecknen på många sätt, vilket kommer att visa sig nedan. Ju mer globalt dominerande engelskan blir, desto mer dominant blir det latinska alfabetet. Incitamenten att behålla ett svåränpassat och komplicerat skriftspråk blir färre.

I över tvåtusen år dominerade den konfucianska läran utbildningen i Kina. Den viktigaste delen av språkutbildningen var att kunna läsa och skriva kinesiska tecken, framförallt eftersom dess lära bidrog till en hög grad av kultivering och moral. Språkstudierna var till för att förstå de konfucianska klassikerna, som förklarade livets olika aspekter och lärde ut moral och värderingar. Dessa värderingar har under lång tid legat till grund för den kinesiska kulturella identiteten.

Kineserna såg länge Kina som världens mittpunkt, ett rike som var överlägset alla andra. Men efter opiumkrigen insåg den sena Qing-dynastins ledare att Kina var försvagat efter den brittiska invasionen, samt att landet både var militärt, politiskt och ekonomiskt underlägset utländska makter. Detta var anledningen till att den kinesiska nationalismens förespråkare argumenterade för att de behövde lära av länderna i väst, och det inkluderade även att lära deras språk.⁶⁴ Under årtiondena som följde på opiumkrigen upprättades bland annat en tolkskola i Peking. Studenter skickades utomlands, bland annat för att studera språk, naturvetenskap och teknologi. Runt sekelskiftet grundades också det första universitetet som erbjöd kurser i engelska och några andra utländska språk.⁶⁵ Vid den här tiden var det fortfarande väldigt få som fick ta del av utbildningen, och det var inte tal om att landets

---

⁶² Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 117, 122-123

⁶³ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 117

⁶⁴ Gao, Y.H., Lo Bianco, och J., Orton, J., (red.). *China and English: Globalisation and the Dilemmas of Identity*. Bristol: Multilingual Matters, 2009, s. 58-59

⁶⁵ Gao, Y.H., Lo Bianco, och J., Orton, J., (red.). *China and English: Globalisation and the Dilemmas of Identity*. Bristol: Multilingual Matters, 2009, s. 60, Zhou, Y.G 周有光. *Hanzi he wenhua wenti* 汉字和文化问题. Shenyang: Liaoning renmin chubanshe 辽宁人民出版社, 2000. s. 78

samtliga invånare skulle lära sig engelska och bli tvåspråkiga.⁶⁶ Efter Folkrepubliken Kinas grundande 1949 var det dock ryska som blev det utländska språk som lärdes ut mest, men i början på 1960-talet och speciellt efter kulturrevolutionen var det ändå engelskan som tog överhanden. Allt större kontingenter av kinesiska utbytesstudenter åkte iväg, och den viktigaste destinationen var från och med 1979 USA. Ledarna ansåg att vägen till Kinas framgång och modernisering låg i teknologin, och kunskap om den skulle inhämtas från utlandet. Modernisering skedde genom utbildning, och språket var nyckeln till att uppnå denna bildning.⁶⁷

Genom historien har en mängd olika språk dominerat som ”världsspråk”, det finns inget givet sådant. Under 1900-talet har engelskan dock kommit att bli det mest framträdande. I en alltmer globaliserad värld där länder interagerar både politiskt och ekonomiskt är det viktigt att vi kan förstå varandra. Därför är det essentiellt med ett så kallat världsspråk som gör att människor från världens alla hörn kan kommunicera landsöverskridande.⁶⁸ Det finns dock ingen garanti för att engelskan för alltid kommer att behålla sin roll som ledande världsspråk. De flesta utlänningar kommunicerar idag med Kina med hjälp av tolk eller direkt via engelska, och så kommer det att vara under en avsevärd tid. Dock kan långt ifrån alla kineser tala engelska, vilket leder till att alltfler utlänningar lär sig kinesiska. Med tanke på den totala befolkningens mängden i de nationer som har mandarin som ett officiellt språk, samt den ökande andelen icke-kineser som har kunskaper i det kinesiska språket, menar språkprofessorn Lo Bianco att det är oundvikligt att kinesiska i viss mån kommer att fungera som ett världsspråk någon gång i framtiden, vilket inte är en omöjlighet.⁶⁹

Än så länge är engelskan dock starkt befäst som ledande världsspråk, då det exempelvis är det språk som används för majoriteten av alla internationella vetenskapliga publikationer. Kinas ledare har insett att kunskap i engelska krävs för att kunna ta del av forskning och utveckling i övriga delar av världen för att kunna moderniseras.⁷⁰ Därför har regeringen under de senaste årtiondena gjort en stor satsning på utbildning i engelska språket. Redan på 1980-talet krävdes godkända betyg i engelska från gymnasiet för att få studera vid kinesiska universitet. År 2001 blev engelskundervisning obligatorisk från grundskolans årskurs tre; fyra år tidigare än tidigare då engelska var ett obligatoriskt skolämne först från högstadiet. De arbeten som 2005 erbjöd högst ingångslöner för nyexaminerade kinesiska studenter var de med utländsk anknytning: utländska företag och joint venture-företag. De studenter som erbjöds poster på detta slags företag var de som förutom bra meriter i sitt huvudämne även hade mycket goda kunskaper i engelska. För att ha en chans till en sådan attraktiv arbetsplats lägger kinesiska studenter därför idag stor vikt vid sin språkutbildning i engelska.

En konsekvens av influenserna utifrån är att låneord smugit sig in i den kinesiska vokabulären. Ord på företeelser som uppkommit i utlandet har behövt överföras till det kinesiska språket. Låneord är något som länge förekommit de flesta språk, och inte heller i kinesiskan är detta något nytt. Runt 1800-talets slut och 1900-talets början började man i Japan anamma västerländska företeelser som det då skapades nya ord för. Dessa låneord

---

⁶⁶ Zhou, Y.G 周有光. *Hanzi he wenhua wenti* 汉字和文化问题. Shenyang: Liaoning renmin chubanshe 辽宁人民出版社, 2000. s. 78

⁶⁷ Zhou, Y.G 周有光. *Hanzi he wenhua wenti* 汉字和文化问题. Shenyang: Liaoning renmin chubanshe 辽宁人民出版社, 2000. s. 79

⁶⁸ Zhou, Y.G 周有光. *Hanzi he wenhua wenti* 汉字和文化问题. Shenyang: Liaoning renmin chubanshe 辽宁人民出版社, 2000. s. 67

⁶⁹ Gao, Y.H., Lo Bianco, och J., Orton, J., (red.). *China and English: Globalisation and the Dilemmas of Identity*. Bristol: Multilingual Matters, 2009, s. 207

⁷⁰ Zhou, Y.G 周有光. *Hanzi he wenhua wenti* 汉字和文化问题. Shenyang: Liaoning renmin chubanshe 辽宁人民出版社, 2000. s. 80

konstruerades ofta med de kinesiska tecken som även används i Japan, vilket gjorde det enkelt för kinesiska lingvister att sedermera kopiera dessa nya ord till kinesiskan.

Det finns ett antal olika kategorier av låneord. Den första består av ord som fonetiskt översatts till något kinesiskt som låter likt det lånade ordet på originalspråk (vanligen engelska). Exempel på sådana ord är 加拿大 *jianada* – Kanada. Ordet består av tecknen för addera, ta, och stor. 三明治 *sanmingzhi* – sandwich, är också översatt på samma sätt, ordet består av tecknen för tre, ljus, och styra. Vanliga västerländska egennamn, såsom Michael – 迈克 *mai ke* har också transkriberats fonetiskt (bland översatta egennamn förekommer teckenvariationer). Den andra kategorin låneord innehåller ord vars innebörd är känd och översatt till nya ordkonstellationer av oftast två eller tre tecken som symboliserar ordets innebörd, exempelvis 电脑 *diannaο* – dator (elektrisk hjärna) och 自行车 *zixingche* – cykel (av en själv-fordon). De ord som är lånade av japanerna är oftast av detta slag. Nästa kategori består av ord som översatts som en mix av de två första kategorierna; både fonetiskt och meningsbaserat. Ordet för bar, 酒吧 *jiuba*, består av tecknet för alkohol plus ett tecken med uttalet *ba*, som ska låta som det engelska ordet ”bar”. Ordet för öl, 啤酒 *pījiu*, är sammansatt på samma sätt, *pi* som ska låta som ”beer”, och *jiu* för alkohol. De allra mest lyckade översättningarna är de som lyckats kombinera både uttal och mening i ett och samma ord. Den mest kända av dessa är översättningen av Coca Cola, 可口可乐 *kekou-kele* [kœ:/kœ:u:/ kœ:/lœ:] som betyder ungefär ”god och njutbar”.⁷¹

Utöver de ovan nämnda kategorierna finns det ytterligare ord som är fonetiskt översatta, för vilka det har skapats nya tecken. 咖啡 *kāfei* – kaffe, är ett fonetiskt översatt ord som består av två tecken som endast förekommer i översättningar av engelska ord. 咖 förekommer också i ordet 咖喱 *gali* (curry) medan 啡 dessutom förekommer i ordet 吗啡 *māfei* (morfin). Liksom vi i svenskan har anammat engelska ord som deadline, har kineserna också börjat använda engelska ord rakt av. Uttrycket ”cool” uttalas *ku*, och tecknet för cool (酷) används oftast med betydelsen cool; häftig, långt oftare än den används i sin ursprungliga betydelse; grym. Dessa låneord har skapat en helt ny kategori kinesiska ord där tecknen har en fonetisk betydelse istället för en ideografisk. ”Nya” tecken har uppstått för första gången på länge, och visat att de kinesiska tecknen *kan* anpassa sig på samma sätt som andra skriftspråk.

Nyligen har dock en ny stor debatt dragit igång som berör publiceringen av den sjätte utgåvan av *Nykinesiska Ordboken*. I utgåvan finns det 239 ord som skrivs helt eller delvis med latinska bokstäver, såsom NBA, GDP och WTO. Över hundra reportrar, majoriteten språkexperter, har gått ihop och undertecknat ett gemensamt brev till Statliga Språk- och Skriftkommissionen samt Statliga Press- och Publikationsadministrationen. I brevet står att förekomsten av ord skrivna med latinska bokstäver i *Nykinesiska Ordboken* bryter mot Folkrepubliken Kinas föreskrifter om skriftspråket. Reportrarna menar att engelska som blandas in på detta sätt i det kinesiska språket utgör ett långsiktigt hot mot kinesiskans säkerhet. Fu Zhenguο, en av *Folkets Dagblads* seniora journalister tillika en av brevundertecknarna, hävdar att de engelska förkortningar som förekommer i ordboken är sådana de flesta kineser idag är bekanta med. Problemet är att om användningen av dessa uttryck inte regleras, kommer fler och fler liknande ord att smyga sig in i den kinesiska vokabulären, vilket kommer leda till långvariga problem för det kinesiska språket. Det är en avvägning mellan öppenheten för utländska influenser och bevarandet av språkets renhet. Fu Zhenguο menar vidare att det är naturligt att Kina liksom andra länder tar upp låneord från andra språk. Ända skillnaden är att de lånade orden i Kina bör transkriberas till kinesiska tecken. Varför kalla det NBA när det finns ett kinesiskt ord för den nordamerikanska

---

⁷¹ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 37-38

basketligan som förkortat består av tre tecken, lika många som bokstäverna i den engelska förkortningen? En annan orsak till att Fu önskar en standardisering av utländska uttryck är att vissa idag benämns med kinesiska ord medan andra benämns med det engelska originalordet. Engelska Premier League benämns 英超 — *yingchao*, varför ska NBA då inte översättas? En fortsättning av inblandning av engelska ord på detta sätt menar Fu kommer leda till att framtidens kinesiska kommer bestå till en del av kinesiska tecken och till andra delen av engelska ord, vilket inte är en orimligt antagande.⁷²

7. Tecken ≠ kultur?

En fråga som är viktig för denna uppsats är den som ifrågasätter om de kinesiska tecknen är en del av den kinesiska kulturen. Taylor och Taylor citerar ”Sällskapet för språkets reform” från 1981 som följer:

Skrift är inte detsamma som kultur; den är endast ett verktyg för att förmedla kultur. Vi värdesätter traditionell kultur, och därför värdesätter vi också de kinesiska tecknen som förmedlar den traditionella kulturen. Vi värdesätter dock skapandet av en modern nutida och framtida kultur ännu högre, skapandet av en kinesisk pinyin-ortografi anpassad till att förmedla en modern kultur... De två skrifttyperna kommer att användas sida vid sida, vardera fylla sin funktion och användas till sin bästa förmåga.⁷³

Zhou Youguang, känd som pinyinns fader, framhåller samma sak. Han menar att det är *hanzi* som bär grunden för kulturen, men inte *hanzi* som gör kulturen till det den är.⁷⁴

Det finns dock de som hävdar motsatsen, att de kinesiska tecknen är en betydande beståndsdel i den kinesiska kulturen. Sinologen och lingvisten Jerry Norman, citerad av Taylor och Taylor, yttrar följande: ”Det kinesiska språket, speciellt dess skrivna form, har alltid varit en av de starkaste symbolerna för denna kulturella enhet.”⁷⁵ Chen går ännu längre och hävdar att de kinesiska tecknen *är* kulturen då han menar att kalligrafi är kärnan i den kinesiska kulturen.⁷⁶ De tidigare beskrivna teckenstilarna utvecklades alla sida vid sida med den kinesiska kalligrafin. Kalligrafi är nedteckning av tecken, skrift, i konstform. Kalligrafin har alltid varit en högt skattad konst i Kina.⁷⁷ När vi till vardags pratar om kultur i samhället innefattar begreppet ofta musik, konst, teater och dylikt. I den aspekten tillhör de kinesiska tecknen kulturen, då kalligrafi är en konstform som består av kinesiska tecken. Den kulturtillhörighet som dock ifrågasätts är den som behandlar den *kinesiska* kulturen, kultur i den bemärkelse som betecknar den kinesiska civilisationen; de företeelser och historiska egenskaper som gör Kina kinesiskt. Är inte de kinesiska tecknen en sådan företeelse? Genom landets långa historia har tecknen ständigt funnits med. Under hela den period då runskrift, en nu helt oanvänd skriftform, användes här i Norden skrevs de kinesiska tecknen i *kaishu*, en teckenstil som kan läsas och användas av kineser än idag. Detta åskådliggör tecknens

---

⁷² Sina 新浪文化. *Xuezheshubao xiandai hanyu cidian shoulü yingwen weifa* 学者举报现代汉语词典收录英文违法. <http://book.sina.com.cn/cul/c/2012-08-29/0914323646.shtml> (Hämtad 2013-05-24).

⁷³ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 129

⁷⁴ Zhou, Y.G 周有光. *Hanzi he wenhua wenti* 汉字和文化问题. Shenyang: Liaoning renmin chubanshe 辽宁人民出版社, 2000. s. 98

⁷⁵ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 25

⁷⁶ Chen, T.Y 陈廷佑. *Zhongguo Shufa* 中国书法. Beijing: Wuzhou chuanbo chubanshe 北京: 五洲传播出版社, 2003. s. 1

⁷⁷ Nationalencyklopedin, *Kalligrafi*. <http://www.ne.se/lang/kalligrafi>. (Hämtad 2013-05-29).

kontinuitet, och hur rotade tecknen är i Kina. Kineserna värderar tecknens äkthet högt, och ser dem som en central punkt i sin kultur.⁷⁸ De kinesiska tecknen har varit så rotade i samhället att de överlevt långvarigt styre av ledare från andra folkgrupper med andra skriftsystem. Tecknen har enat folken inom landsgränserna, vördats och blivit en hel konstart. Sättet kineser ser på sitt skriftsystem skiljer sig från hur vi i Sverige ser på vårt. För oss är alfabetet bara ett medel för kommunikation, för att kunna nedteckna händelser och tankar. Vi tittar inte på tavlor med skrivstil, eller skriver ”lycka” up-och-ned på ytterdörren för att bringa lycka till vårt hem.⁷⁹ Vi tror inte på någon kraft i våra skrivtecken, det finns inte den mysticism, övernaturlighet eller vördnad för våra bokstäver så som det finns hos de kinesiska tecknen. *Hanzi* är en viktig del av det kinesiska samhället. Förutom att vara ett kommunikationsmedel som skrivsystem är de dessutom en högt aktad konstform. Många utlänningar ser nog, liksom Norman, de kinesiska tecknen som en symbol för den kinesiska kulturen. Kina skulle inte vara det Kina det är idag utan de kinesiska tecknen som kulturbärare.

8. Debatt om att överge tecknen

Efter förlusterna i opiumkrigen och efter Qing-dynastins fall krävde kinesiska intellektuella förändringar för att modernisera Kina. En av förändringarna gällde språkreform.⁸⁰ Qian Xuanton var en av de drivande i frågan om att göra sig av med de kinesiska tecknen som ett steg mot kinesisk modernisering och globalisering. Han och andra lingvister och pådrivare av romanisering arbetade hårt för att driva igenom förslag om ett romaniserat skriftsystem.⁸¹ Trots stor entusiasm kring romaniseringen under 20- och 30-talen drevs aldrig något sådant förslag igenom. Efter bildandet av Folkrepubliken Kina återupptogs debatten om romanisering igen. Ordförande Mao lär, som tidigare nämnts, ha sagt att Kina måste lära av andra. De latinska bokstäverna uppfanns av utlänningar, och den kinesiska skriften måste därför anpassas därefter. År 1958 offentliggjordes transkriberingssystemet pinyin, som än idag är det officiella fonetiska systemet för transkribering av kinesiska tecken.⁸²

Många språkvetare och andra kinesiska storheter som exempelvis Lu Xun, en av Kinas mest framstående författare, hävdade under den socialt och politiskt omvälvande början av 1900-talet att de kinesiska tecknen behövde förkastas helt för att förhindra Kinas fall. Ett av hans kända citat lyder: ”Ska vi offra oss själva för tecknen, eller ska vi offra tecknen för oss själva?”⁸³ I en intervju med den amerikanske journalisten Edgar Snow sade Mao också: ”Förr

---

⁷⁸ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 33

⁷⁹ Att ha lycka skrivet upp-och-ner på dörren ska bringa lycka till hemmet, då ”lycka upp-och-ner” på kinesiska skrivs 福倒 (*fudao*), vilket är homofont med 福到 (*fudao*) som betyder ”lycka kommer”. De flesta kineser dekorerar på detta sätt framförallt kring det kinesiska nyåret. För mer information om detta se <http://baike.baidu.com/view/317411.htm> (kinesiska) eller http://www.chinaculture.org/focus/focus/2013chunjie/content_451942_2.htm (engelska)

⁸⁰ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 32

⁸¹ De Francis, J. *Nationalism and Language Reform in China*. Princeton: Princeton University Press, 1950. s. 69-73

⁸² Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 288

⁸³ Huang och Huang, citerade i Taylor & Taylor s. 129. Citaten ska dock enligt Baldauf Jr. och Zhao s. 374 gå att hitta bland åtta av Lu Xuns artiklar, sammanställda i *Language Reform Press*, 1974. Lu Xun Lun Wenzhi Gaige [Lun Xun on Language Reform]. Beijing: Wenzhi Gaige Chubanshe, sidorna 26-38, 39-41.

eller senare tror vi, att vi kommer att tvingas överge den kinesiska teckenskriften över huvud taget om vi skall kunna skapa en ny social kultur, i vilken massorna kan delta till fullo”.⁸⁴ Än idag finns det de, framförallt IT-utvecklare samt vissa språkplanerare, som menar att tecknen borde överges till förmån för pinyin.⁸⁵ Ett stort problem med att ta bort tecknen och ersätta med enbart pinyin är de många homofoner som finns i det kinesiska språket, ett problem som alltid lösts med hjälp av tecknen. En extrem som påvisar detta problem är en modern dikt om en lejonätande poet. Skriven med pinyin ser den ut som följer:

Shíshì shīshì Shī Shì, shì shī, shì shí shí shī.
Shì shíshí shì shì shì shī.
Shí shí, shì shí shī shì shì.
Shì shí, shì Shī Shì shì shì.
Shì shì shì shí shī, shì shǐ shì, shǐ shì shí shī shìshì.
Shì shí shì shí shī shī, shì shíshì.
Shíshì shī, Shì shǐ shì shì shíshì.
Shíshì shì, Shì shǐ shì shí shì shí shī.
Shí shí, shǐ shí shì shí shī shī, shí shí shí shī shī.
Shì shì shì shì.⁸⁶

Ovanstående stycke är ett kluster otydligt även för kineser. För att förstå dess innebörd krävs att det är skrivet med tecken, som särskiljer stavelsernas innebörd.

石室詩士施氏，嗜獅，誓食十獅。
氏時時適市視獅。
十時，適十獅適市。
是時，適施氏適市。
氏視是十獅，恃矢勢，使是十獅逝世。
氏拾是十獅屍，適石室。
石室濕，氏使侍拭石室。
石室拭，氏始試食是十獅。
食時，始識是十獅屍，實十石獅屍。
試釋是事。⁸⁷

Nu kan textens innebörd tydas och dikten blir förståelig. Utan tecken hade detta varit omöjligt, och det förklarar varför tecken inte kan ersättas enbart med pinyin. Pinyin konstruerades aldrig som en ersättare för tecknen. Zhou Enlai förklarade detta i en rapport

⁸⁴ Snow, E. *Röd stjärna över Kina*. Stockholm: Askild & Kärnekull, 1977, s. 479

⁸⁵ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 222, 289

⁸⁶ Baidu baike 百度百科, *Zhao Yuanren* 赵元任. <http://baike.baidu.com/view/2029.htm>. (Hämtad 2013-05-29).

⁸⁷ Baidu baike 百度百科, *Zhao Yuanren* 赵元任. <http://baike.baidu.com/view/2029.htm>. (Hämtad 2013-05-29).

1958: ”Inledningsvis vill vi klargöra att syftet med pinyinromanisering är att ange uttalet av kinesiska tecken(...), det är inte ett substituerande fonetiskt skriftsystem för de kinesiska tecknen.”⁸⁸

Både Taylor och Taylor samt Baldauf Jr. och Zhao menar att det finns en naturlig utveckling hos skriftsystem som följer formen piktogram-logogram-fonogram.⁸⁹ Skrift uppstår som en nedteckning i bildform av konkreta föremål, och följs av nya symboler för abstrakta fenomen. Skriftsymbolerna tenderar därefter att utvecklas till en fonetisk nedteckning, allteftersom människan utvecklar ett mer sofistikerat sätt att kommunicera. Det kinesiska skriftsystemet utvecklades dock aldrig till ett fonetiskt skriftsystem, vilket förbryllar språkforskare.⁹⁰ Ingen vet riktigt varför de kinesiska tecknen aldrig utvecklades till fonetiska komponenter, och Taylor och Taylor ställer frågan: Varför har de logografiska kinesiska tecknen använts av så många människor under så lång tid, om piktogram-logogram-fonogram är den naturliga utvecklingsföljden?⁹¹ I ett försök att svara på denna fråga framhåller Taylor och Taylor tecknens fördelar och deras funktionalitet för det kinesiska folket. Skriftspråket ger som tidigare nämnt kineserna en direkt länk till sin historia, och länkar som gemensamt skriftspråk samman hela den kinesiska befolkningen. Skrivtecknen är på många sätt också ett väldigt välanpassat och praktiskt skrivsystem. Exempelvis är alla kinesiska morfem oböjliga. Varje morfem består av *en* stavelse som representeras av *ett* tecken. Dessa morfem kan därför lätt paras ihop och bilda nya ord, bestående av två eller flera morfem; lika många stavelser; lika många tecken, där varje morfem behåller både uttal och utseende. Om inte de kinesiska tecknen hade varit användbara och effektiva, hade de inte använts under tusentals år av så många människor.⁹² Som Bernhard Karlgren sade, ”De kinesiska skrivtecknen är så fantastiskt välanpassade till den kinesiska lingvistiska situationen att de är outhärliga; den dag kineserna överger tecknen kommer de förlora hela grunden i sin kultur”.⁹³

En stor bidragande orsak till varför det skulle vara svårt för Kina att göra sig av med tecknen är att det de flesta kineser aldrig skulle tillåta det. När planerna på simplificering av tecknen blev verklighet höjdes många arga röster bland befolkningen och frågor uppkom gällande den kulturella kontinuiteten, kulturarvet, samt skrivtecknens helighet och psykologiska faktorer som vad förändringarna skulle innebära för kineserna personligen. Folket ansåg att en förändring som simplificering av tecknen var oacceptabel och skulle inte tolereras. Trots att man övergick till simplificerade tecken dog inte de traditionella tecknen ut. De används framförallt i Hong Kong och på Taiwan, samt i Kina i kalligrafi och vid studier av de gamla klassikerna. Att övergå från traditionella till simplificerade tecken var en svårsmält förändring som hade många motståndare bland de konservativa i befolkningen, och man kan då tänka sig vilket ramaskri det skulle bli om den kinesiska regeringen föreslog att överge tecknen helt.⁹⁴ Peyrefitte har återgett ett citat av Zhou Enlai: ”På 1950-talet försökte vi

---

⁸⁸ Ramsey, S.R. *The Languages of China*. Princeton: Princeton University Press, 1987. s. 145

⁸⁹ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 14, Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 11

⁹⁰ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 9-12

⁹¹ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 14

⁹² Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 129-130

⁹³ Karlgren, B. *Sound and Symbol in Chinese*. London: Oxford University Press, 1923 s. 41

⁹⁴ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 32-33

införa latinsk skrift. Men alla de som hade fått utbildning och som vi absolut behövde för att sprida undervisningen var mycket fästade vid bildskriften”.⁹⁵ Sedan 1986 står den kinesiska regeringen stadigt fast vid det officiella beslutet att på en obestämd framtid skjuta upp alfabetiseringen av de kinesiska skrivtecknen.⁹⁶

9. Moderniseringens effekter

9.1 Engelskans påverkan

En annan faktor som skulle kunna komma att utrota de kinesiska tecknen är engelskan, som skulle kunna komma att ersätta det kinesiska språket helt. Ett problem som uppkommit i anslutning till den ökade engelskundervisningen i Kina är något man kunde säga berör den egna ”kinesiska identiteten”. När man i Kina först insåg att det var nödvändigt att lära språket som talades i länder som var ekonomiskt, militärt och teknologiskt överlägsna, uppstod en slags kulturell kris. Bland folket uppstod en stark vilja att bevara den kinesiska kulturen och inte låta sig mot sin vilja påtvingas förändringar av andra kulturer. Enligt den konfucianska traditionen skiljer man på det inre och yttre sociala, där det inre (体 *ti*) står för grundvärderingar och moraliska egenskaper, medan det yttre (用 *yong*) bejakar handling och reellt agerande. Detta tankesätt valde man i Kina i slutet av 1800-talet, på inrådan av ämbetsmannen Zhang Zhidong, att använda även beträffande studerandet av engelska. Lärandet av det kinesiska skulle representeras av *ti* (grunden) och lärandet av det utländska (engelska) av *yong* (användning).⁹⁷ Längre försökte den kinesiska regeringen se till att engelskan enbart hade ett instrumentellt värde och att inga utländska kulturella värderingar präglade inläringen av språket. Regeringen ville istället för att låta folket anpassas till en engelskspråkig kultur låta engelskan anpassas till den kinesiska kulturen, och ”göra engelskan till ett kinesiskt språk”.⁹⁸ Gao Yihong, professor i engelska vid Pekings Universitet, menar att dock det är omöjligt att lära sig ett språk utan att präglas av den kultur i vilken det används.⁹⁹ Gao menar alltså, vilket visat sig i Kina, att *ti* och *yong* inte går att separera på det önskvärda sättet. Oron ligger i att den kinesiska identiteten ska gå förlorad i takt med influenser från det dominerande världsspråket engelska. Fu Zhenguog vill liksom Kinas ledare göra engelska till ett kinesiskt språk. Han hävdar att alla engelska företeelser bör översättas till kinesiska då de används i det kinesiska språket. Vad Kina behöver är att få de båda språken att samexistera, att få de två olika kulturerna att fungera sida vid sida. Den kinesiska kulturen kommer inte att försvinna på grund av influenser från ett annat språk.¹⁰⁰

Kinesiska är det språk i världen som flest människor har som modersmål. Hela 12,44 % av världens befolkning har kinesiska som modersmål, jämfört med engelskans 4,83 %. Bara

---

⁹⁵ Peyrefitte, A. *När Kina vaknar --- kommer världen att darra*. Uppsala: Scientia Bromberg, 1975, s. 153

⁹⁶ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 289

⁹⁷ Gao, Y.H., Lo Bianco, och J., Orton, J., (red.). *China and English: Globalisation and the Dilemmas of Identity*. Bristol: Multilingual Matters, 2009, s. 59-60

⁹⁸ Gao, Y.H., Lo Bianco, och J., Orton, J., (red.). *China and English: Globalisation and the Dilemmas of Identity*. Bristol: Multilingual Matters, 2009, s. 206

⁹⁹ Gao, Y.H., Lo Bianco, och J., Orton, J., (red.). *China and English: Globalisation and the Dilemmas of Identity*. Bristol: Multilingual Matters, 2009, s. 63

¹⁰⁰ Zhou, Y.G 周有光. *Hanzi he wenhua wenti* 汉字和文化问题. Shenyang: Liaoning renmin chubanshe 辽宁人民出版社, 2000. s. 63-64

spanska kommer emellan dessa två, med 4,85 %.¹⁰¹ Det är alltså ungefär lika många människor som har engelska respektive spanska som modersmål, och mer än dubbelt, nästan tre gånger så många som talar kinesiska som förstaspråk. 12,44 % av jordens befolkning, om inte fler (teckenanvändare som talar exempelvis kantonesiska som förstaspråk), använder alltså de kinesiska tecknen som främsta skrivsystem. Engelskan är emellertid det dominerande världsspråket idag, och alltfler kineser lär sig engelska och får språket mer och mer integrerat i sitt vardagsliv. Om man ser till siffrorna finns det dock ingen anledning att oro sig över de kinesiska tecknens överlevnad, då en betydande del av jordens befolkning använder dem i första hand framför det latinska alfabetet.

Många kineser skulle nog ändå gärna se sitt eget språk som världsspråk, och det är ingen omöjlig verklighet. Lo Bianco menar som tidigare nämnt att det är oundvikligt att kinesiska i viss mån kommer att fungera som ett världsspråk någon gång i framtiden. Om detta inträffar, skulle det stärka de kinesiska tecknen som skrivsystem.

9.2 Datoriseringens effekter

I takt med datoriseringen påverkan av samhället blomrade frågorna om de kinesiska tecknens användbarhet och effektivitet åter upp. Många IT-specialister anser fortfarande att de kinesiska tecknen bör avskaffas helt och ersättas med en helt fonetisk skrift. Den ofta citerade programutvecklaren Chen Mingyuan hävdar att datorn gräver tecknens grav, samtidigt som den föder fram (leder oss mot en övergång till) en alfabetisk skrift. I dagsläget har Chen delvis rätt. Ett nytt användningsområde för pinyin har blivit till, och pinyin är den alfabetiska skrift som öppnat upp den datoriserade världen för de kinesiska tecknen. Frågan om datoriseringen kommer att leda till slutet för de kinesiska tecknen kvarstår dock.

Romaniseringsaktivister ser idag en naturlig men problematisk konflikt mellan det äldsta skrivsystemet och den nyaste teknologin.¹⁰² Det är en konflikt, hävdar de, mellan konsten och tekniken, där tecknen är konsten och skönheten hos den kinesiska skriften, och teknologin dess kompromisslösa motståndare. Programutvecklare har fram till idag försökt övervinna hindren med att datorisera tecken. Ännu har man inte hittat något idealiskt tillvägagångssätt för att undvika problem vid teckeninmatning, såsom homofoner, svårigheter att hitta sällan använda tecken, samt allmän ineffektivitet. För att optimera inmatningen krävs en radikal åtgärd, som extremt teknikbesatta specialister menar är att överge tecknen och använda en helt fonetisk skrift. Först då kan det kinesiska språket användas i den datoriserade världen på det man vill hävda är ”bästa möjliga” sätt.¹⁰³

En annan datorrelaterad konsekvens av negativ art för de kinesiska tecknen är att människors alltmer frekventa datoranvändare har lett till att teckenanvändare förfaller till ett alltmer passivt teckenminne. För att skriva tecken på en dator krävs bara att användaren känner till tecknets uttal i pinyin. Vid datorinmatning av pinyin-uttalet kommer en lista med homofona tecken upp i en ruta på skärmen, och det räcker då att användaren känner igen det önskade tecknet. Detta leder till ett passivt teckenförråd, det vill säga att användaren känner igen tecknen men kanske inte själv kan nedteckna dem för hand, streck för streck. Skulle tecknen komma att bytas ut mot alfabetiska skrivtecken skulle ingen längre exponeras för tecken alls, vilket skulle leda till att människor snabbt glömmer bort dem.

---

¹⁰¹ Central Intelligence Agency (CIA), *The World Factbook: World*.

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/xx.html>. (Hämtad 2013-05-02).

¹⁰² Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 289

¹⁰³ Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008 s. 117

En eventuell övergång från teckenskrift till alfabetisk skrift på grund av nödvändig anpassning till den moderna teknologin känns dock allt mindre akut. Det finns idag (om än inte optimala) system som fungerar så pass bra att mängder av kineser dagligen använder datorn i arbetet och till vardags. Det finns kinesiska motsvarigheter till de flesta stora internetföretagerna såsom Google (百度 *baidu*), Wikipedia (百科 *baike*), Facebook (人人 *renren*), Twitter (微博 *weibo*) och MSN (*QQ*). Trots att ineffektivitet i betydelsen ”långsam” sägs vara ett problem har kineserna blivit snabba maskinskrivare. De memorerar var i listan med homofoner ett visst tecken är placerat och använder diverse kortkommandon för att snabbare få ned rätt tecken på skärmen. Idag är pinyin-inmatning den mest effektiva som finns, och språkets reformivrare förklarar att pinyin är ett skrivsystem som ska användas sida vid sida med tecknen. Båda systemen ska användas till största nytta. I den datoriserade världen får de en chans att mötas och främja varandras användningsområden, för att bäst bevara och modernisera den kinesiska kulturen och samhället.

10. Är tecknen verkligen så komplicerade och svårpassade?

Som tidigare redogjort har de kinesiska tecknen länge blivit kritiserade av lingvister och språkplanerare för att vara alltför många, för komplicerade i sin utformning, brista i uttalsinformation och därför vara alltför svårlärda.¹⁰⁴ De har ansetts vara föråldrade och svårpassade till det moderna samhället. Det kinesiska språket, och dess tecken, är föränderliga och anpassningsbara. Karlgren menar att tecknen är så välanpassade till det kinesiska språket att inget annat system skulle kunna ersätta dem till det bättre. Språket och tecknen har genom historien genomgått flera lyckade förändringar för att bättre anpassas till samhället. Under 1900-talet skedde förändringar såsom övergången från att skriva på det traditionella litterära sättet till att skriva på vardagsspråk, simplificeringen av tecknen samt skapandet av pinyin. Dessa förändringar löste delvis problemen med tecknens komplicerade form och bristande uttalsinformation. Förändringarna bidrog också till en ökad läskunnighet i Kina, vilket i sin tur gjorde att fler fick en relation till de kinesiska tecknen. Vad gäller antalet tecken går det inte att sticka under stol med att det är nästan oändligt. Dock är det långt ifrån alla tecken som används. Av de flera tiotusentals tecken som finns (ca 85 000 i *中华字海 Zhonghua Zihai* 1994) behövs ungefär 3500 för att var funktionellt läskunnig. För akademisk läskunnighet krävs ca 6000 tecken. På 1960-talet hade en genomsnittlig universitetsutbildad kines ett teckenförråd på ca 3500-4000 tecken. Idag kan kinesiska barn efter årskurs sex runt 3000 tecken. Värt att notera är att dessa siffror indikerar antalet tecken, morfem, och inte ord. Dessa tecken kan paras ihop med varandra i olika konstellationer och bilda långt fler ord än ett par tusen.¹⁰⁵ De kinesiska tecknen må vara mer komplicerade i sin utformning än bokstäver i ett alfabet, men de är inte omöjliga att lära sig. Hade fallet varit sådant, hade kineserna övergett sitt skrivsystem för länge sedan.

---

¹⁰⁴ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 117

¹⁰⁵ Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995. s. 54-55, 136

11. Analys och slutsats

Efter denna uppsats redogörelse anser jag det vara otvivelaktigt att de kinesiska tecknen är en del av den kinesiska kulturen. Tecknen är till och med en grundpelare i den kinesiska kulturen, som skulle falla om tecknen övergavs. De kinesiska tecknen är ett av världens äldsta fortfarande använda skriftsystem. Det har utvecklats under tusentals år, och användes som skriftsystem innan Kina ens var Kina. Tecknen har varit en ovärderlig komponent i den kinesiska historien. Mycket tack vare dem lyckades Qin-kejsaren år 221 f.Kr. att ena landet. Under de nästföljande tvåtusen åren bidrog tecknen som gemensamt skriftspråk att ena de olika språkgrupperna inom Kinas gränser, och har på så sätt varit landets enande faktor genom de många dynastierna med förflyttningar av landsgränser och styre av olika folkgrupper. Även idag fungerar tecknen som en enande faktor, då människor från olika språkgrupper kan kommunicera via den gemensamma skriften. Tack vare skriftsystemets kontinuitet binder tecknen också samman den långa kinesiska historien som en obruten tråd och gör att människor i Kina idag har en direkt länk till sin anrika historia.

De kinesiska tecknen är, och har alltid varit, mycket älskade i Kina. De är mer än bara ett skriftsystem, tecknen är en integrerad del i samhället exempelvis i form av konst, som kalligrafi. Skriften är mycket vördad, och ses som en självklar och respekterad del av samhället. Det har dock alltid funnits reformister som menat att Kina skulle främjas av att överge tecknen. De kinesiska skrivtecknen har länge blivit kritiserade för sin komplexitet, eftersom det stora antalet tecken samt deras många streck gör att de är svårlärda. Trots det har tecknen använts som skrivsystem i årtusenden av en stor mängd människor. Även om det har tagit lång tid att få i princip hela befolkningen läskunnig, har det alltid funnits en betydande del läskunniga kineser. Idag kan en högstadieelev ungefär lika många tecken som en universitetsutbildad kines på 1960-talet. Detta tyder på att läskunnigheten beror på undervisningen snarare än tecknens komplexitet. Hade tecknen varit alltför komplicerade som skriftsystem hade kineserna övergett dem för länge sedan.

Trots kritiken har tecknen genom historien övervunnit många hinder, såsom övergång från litterärt till vardagligt språk i skrift, simplificering och datorisering. Sistnämnda debatteras fortfarande, datorisering är en utveckling där skrivtecknen inte är optimala. Det finns ännu inget problemfritt ordbehandlingsprogram, med de existerande är trots allt så pass välfungerande att det inte är något större problem att som teckenanvändare skriva på dator. Säkerligen behövs förbättringar för att göra användningen ultimat, men att övergå till alfabetisk skrift är nödvändigtvis inte det bästa. Förmodligen är det lättare att utveckla förbättrad programvara än att få över en miljard människor att överge sitt skriftsystem, de tecken som använts av deras förfäder i urminnes tider och som bär hela deras kultur på sina axlar.

Sida vid sida med datoriseringen har engelskan kommit att utgöra ett potentiellt hot mot de kinesiska tecknens överlevnad. I takt med Kinas globalisering och utveckling på världsmarknaden blir engelskan alltmer utbredd i landet. Språkets inflytande har inte varit bekymmersfritt, då den har skapat en oro kring den kinesiska identiteten. All denna utveckling har lett till att Kina nu står med en fot i det gamla Kina och en i det moderna Kina. Frågan är vilken tecknens roll kommer att bli i framtiden; antingen bevaras de som en del av det gamla Kina, eller så finner kineserna en plats för tecknen även i sin framtida utveckling. Liksom "Sällskapet för språkets reform" menade att tecken och pinyin skulle användas sida vid sida, tror jag att kinesiska språket och tecknen i framtiden kommer att användas sida vid sida med engelskan. Vi nio miljoner i Sverige har ännu inte övergett vårt språk till förmån för engelskan, varför jag ser det som orimligt att det skulle hända i Kina. Vad gäller framtiden så

finns det efter den kinesiska regeringens deklARATION från 1986 ingen anledning att tro att en romanisering av det kinesiska språket blir aktuell inom någon snar sådan. Samhället må utvecklas mot att pinyin och/eller engelskan tar över den datoriserade världen och tecknen den kulturella världen. Jag har dock svårt att se att de kinesiska tecknen skulle komma att försvinna helt i Kina. Oavsett vilken form det tar, är det viktigaste att samtliga ”språken”; tecknen, pinyin och engelskan alla används till största möjliga nytta.

11. Källförteckning

- Baidu baike 百度百科, *Zhao Yuanren* 赵元任. <http://baike.baidu.com/view/2029.htm>. (Hämtad 2013-05-29).
- *Hanyu zhuyin fuhao* 汉语注音符号. <http://baike.baidu.com/view/703268.htm?fromenter=%E5%9B%BD%E8%AF%AD%E6%B3%A8%E9%9F%B3%E7%AC%A6%E5%8F%B7&enc=utf8>. (Hämtad 2013-05-28).
- Baldauf Jr., R.B., och Zhao, S.H. *Planning Chinese Characters – Reaction, Evolution or Revolution?* Dordrecht: Springer, 2008.
- Branner, D.P., och Li, F., (red.). *Writing & Literacy in Early China*. Seattle: University of Washington Press, 2011.
- CCHERE.com 西西河, *Ordförande Maos svar* 毛主席的回复. <http://www.cchere.com/article/3847911>. (Hämtad 2013-05-28).
- Central Intelligence Agency (CIA), *The World Factbook: World*. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/xx.html>. (Hämtad 2013-05-02).
- *The World Factbook: China*. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ch.html>. (Hämtad 2013-04-15).
- Chen, T.Y 陈廷佑. *Zhongguo Shufa* 中国书法. Beijing: Wuzhou chuanbo chubanshe 北京: 五洲传播出版社, 2003.
- De Francis, J. *Nationalism and Language Reform in China*. Princeton: Princeton University Press, 1950.
- Fairbank, J.K., och Goldman, M. *China: A New History*. 2. uppl. London: The Belknap Press of Harvard University Press, 2005.
- Gao, Y.H., Lo Bianco, och J., Orton, J., (red.). *China and English: Globalisation and the Dilemmas of Identity*. Bristol: Multilingual Matters, 2009.
- Karlgren, B. *Sound and Symbol in Chinese*. London: Oxford University Press, 1923.
- Nationalencyklopedin, *Kalligrafi*. <http://www.ne.se/lang/kalligrafi>. (Hämtad 2013-05-29).
- Peyrefitte, A. *När Kina vaknar --- kommer världen att darra*. Uppsala: Scientia Bromberg, 1975.
- Ramsey, S.R. *The Languages of China*. Princeton: Princeton University Press, 1987.
- Sampson, Geoffrey. *Writing Systems*. Stanford: Stanford University Press, 1985.

Sina 新浪文化. *Xuezhe jubao xiandai hanyu cidian shoulü yingwen weifa* 学者举报现代汉语词典收录英文违法. <http://book.sina.com.cn/cul/c/2012-08-29/0914323646.shtml> (Hämtad 2013-05-24).

Snow, E. *Röd stjärna över Kina*. Stockholm: Askild & Kärnekull, 1977.

Spence, J. *The Search for Modern China*. 2. uppl. New York: W.W. Norton & Company, Inc., 1999.

Taylor, I., och Taylor, M.M. *Writing and Literacy in Chinese, Korean and Japanese*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995.

Wang, Y.X 王宇信. *Jiaguwen jingcui xuandu* 甲骨文精粹选读. Beijing: Yuwen chubanshe 北京: 语文出版社, 1996.

Zhou, Y.G 周有光. *Hanzi he wenhua wenti* 汉字和文化问题. Shenyang: Liaoning renmin chubanshe 辽宁人民出版社, 2000.